

„PENĚŽENKA“

Psala se středa 22. prosince 1937. Ten den si pamatuji velice živě, jako kdyby se odehrával teprve včera. Noc byla chladná, stejně tak i veškeré předešlé dny, ale tuto noc jsem nemohl spát. Má žena již několik dní ležela v posteli v horečkách a blouznění. Chtěl jsem jí ulevit od bolesti, ale nemohl jsem. Vzali jsme se tak mladí. Nikdy jsem nikoho tolik nemiloval. Dal bych jí všechno a všeho bych se pro ni vzdal. Nikdy mi nepřišlo, že bychom měli málo peněz. Až tenkrát jsem si uvědomil tu lež, v níž jsem žil celou dobu. Netrvalo to dlouho a zjistil jsem, že na další léky není odkud brát, a s mou nízce ohodnocenou prací dělníka peníze tak rychle nenašetřím. Byl jsem zoufalý a zoufalství dělá z lidí zloděje a vrahy.

Jak už jsem se zmínil, tu noc jsem nemohl usnout. Myslel jsem jen na to, jak bych mohl své milované Agátě pomoci, až mě nakonec napadlo řešení. Netvrdím, že jsem na to pyšný, ale neviděl jsem jinou možnost.

Každou středu a pátek chodíval postarší muž kolem našeho domku. Nevěděl jsem odkud kam a nikdy jsem se o to ani nezajímal, ale jedno jsem věděl docela jistě, že peněz má víc, než dokáže spočítat. Už tenkrát jsem cítil, že to co chci udělat, není správné, ale pro těch pár stovek, co nejspíše nosil stále u sebe ve své peněženke, jsem to udělat musel, pro svou milovanou ženu Agátu.

Počkal jsem si tedy na onoho pána za rohem tmavé uličky kousek od svého domu. Přes nos a ústa jsem si uvázal šátek. Ještě teď si pamatuji, jak mě zahřál každý můj výdech. Čekal jsem, až uslyším známé zvuky lehkých kroků gentlemana. Šel tou cestou, kterou pokaždé procházel, na minutu přesně. „Jen vezmu peněženku a uteču,“ zašeptal jsem si sám pro sebe.

Zpoza rohu se vynořila postava muže, byl to on. Chytil jsem ho za kabát a pevně přitiskl ke zdi. Už si nepamatuji, odkud jsem vzal tu všechnu sílu, ale připadal jsem si nepřemožitelný. Vytáhl jsem z kapsy nůž a přitiskl mu ho ke kabátu v místech, kde se nacházelo jeho srdce. „Dejte mi svou peněženku a nic se Vám nestane.“ Můj hlas zněl tlumeně a naprosto cize. „Dám Vám peněženku, jenom mi neublížujte. Jediné, co chci, je dostat se domů.“

Barva jeho hlasu vypovídala léta, která prožil. Zželelo se mi ho. Začal jsem pochybovat. Náhle se ozvala rána, nevím odkud, ani co jí způsobilo, ale leknutím jsem sebou škubl. Než jsem si uvědomil, co jsem udělal, ucítil jsem teplou tekutinu stékající po mé ruce, která se mi začala vpíjet do rukávu kabátu. Bodnul jsem ho. Nůž mi vyklouzl z ruky a dopadl

na nasněženou cestu. Nyní krev po kapkách dopadala na bílou zem, kterou zakrývalo jen pár milimetrů čerstvě napadlého sněhu.

Jeho tělo ochablo a pomalu se kácel dolů. Zachytil jsem ho. Oba jsme se octli na zemi. Z koutku úst mu stékala krev po tváři a vpíjela se do mrazivé přikrývky zimy. „To jsem nechtěl,“ vypravil jsem náhle ze sebe, v očích slzy. „Jen jsem chtěl peníze na léky pro svou ženu.“ Rukou mi stáhnul šátek. „Ty peníze si můžete vzít. Má žena taky před lety trpěla vážnou nemocí. Už se s ní můžu shledat. Jen řekněte mé rodině, že jsem je měl rád.“ S těmito slovy navždy odešel. Nechápu, proč to udělal, zabil jsem ho a on se ke mně choval tak mile. Z kapsy jsem mu vytáhl peněženku, vyndal peníze a strčil si je do vnitřní kapsy u kabátu. Ruce se mi třáslly a srdce hlasitě bilo. Než jsem utekl, všiml jsem si tašky ležící na zemi. Vyhlížela jednoduše, staře a trochu tuctově. Poté, co jsem ji sebral ze země, z ní vypadla panenka. Šlo o malou naprosto obyčejnou hadrovou panenku v růžových šatičkách, jež se dala vidět snad ve všech hračkářstvích. Podíval jsem se na zbytek věcí v té tašce a uvědomil jsem si, že jde o dárky pro děti. Vzal jsem i tu obyčejnou hadrovou panenku, co mi upadla, a utekl jsem. Neohlédl jsem se ani jednou. Nemohl jsem.

Vrátil jsem se do svého domu, žena stále ležela v posteli. Vyměnil jsem jí obklad, pošeptal, že odted' již bude všechno dobré, převlékl se, schoval věci a peníze a rozběhl se zpět k místu mého činu. Rychle jsem se zastavil a schoval za roh zchátralého domku. Zjistil jsem totiž, že v uličce, kde jsem ještě před necelou hodinou držel v náručí umírajícího muže, stojí četníci. Ohledávali tělo. Měli na sobě modrozelené uniformy a hnědé vysoké boty, přes záda dlouhé zbraně. Jeden mladý četník sebral zakrvácený nůž, dal ho do sáčku a vsunul do hnědé brašny u pasu. Nůž s mými otisky!

Do několika hodin se objevili četníci před dveřmi mého domu. „Dobré odpoledne, pane. Neradi obtěžujeme, ale máme na Vás pár otázek ohledně vraždy, která se stala kousek od vašeho domu. Můžeme dovnitř?“ zeptal se postarší četník, kterého jsem viděl již u toho mrtvého těla. Oděn byl stejně, na zádech dlouhou zbraň a přes rameno se táhnoucí popruh, který u pasu držel hnědou brašnu. „Jistě, pojd'te dál,“ odvětil jsem po krátké odmlce. Nevím, jak se říká čepicím, co nosili k uniformám, ale když vešli ke mně do domu, sundali si je. Stáli přede mnou dva četníci a já se začal bát. Podle hodností na uniformě jsem poznal, že jeden z nich je strážmistr a druhý praporčík. Strážmistr si vytáhl z brašny zápisník a tužku a začal se mě ptát. „Předpokládám, že víte o té vraždě.“ Nepatrně jsem přikývnul. „Zavražděný byl pan Láska, bydlel ve vile na náměstí. Znal jste ho?“ Tužku držel blízko zápisníku a já věděl, že si zapíše každé mé slovo. „Občas jsem ho vídal, jak tudy prochází, ale nikdy jsme se neseznámili.“ Vzpomněl jsem si na doklady v jeho peněžence. Stálo na nich jeho jméno.

Jméno, na které jsem už nikdy nezapomněl. „Kde jste byl mezi desátou a jedenáctou hodinou dopolední tohoto dne?“ „Tady. Má žena je nemocná. Staral jsem se, aby se jí udělalo lépe,“ odtušil jsem téměř dokonale klidným hlasem, jako by mě tížila jediné nevědomost. Zahlédl jsem, jak se praporčík dal do chůze a po každých pár metrech zastavoval a díval se na věci v mém domě. „A nevšiml jste si něčeho nebo někoho podezřelého? Třeba výkřiku nebo osoby běžící kolem vašeho domu?“ ptal se dál strážmistr. „Ne. Bohužel,“ zalhal jsem a přelétnul pohledem po místnosti. Četník, jenž prohledával pokoj, se zastavil u pece. To do ní jsem všechno schoval. Myslel jsem, že mě odhalí a odvedou, ale dal se opět do chůze. Přešel zpátky ke kolegovi. Ten si zrovna schoval tužku i se zápisníkem zpátky do brašny. „Kdybyste si na něco přeci jen vzpomněl, tak nám dejte vědět. Jakákoli drobnost by nám mohla pomoci při pátrání po vrahovi.“ Při těchto slovech mě zamrazilo v zádech. Nikdy jsem se nechtěl stát vrahem.

Z okna jsem sledoval, jak četníci pomalu opouští můj dům. Něco si povídali. Udělali jen pár kroků a vešli do sousedního domku. Představoval jsem si, jak tam stojí a někoho vyslychají, když vtom jsem uslyšel výstřel. Přitisknul jsem tvář k oknu, abych aspoň něco zahlédl. Viděl jsem, jak se dveře sousedova domu rozlétly a z nich vyběhl muž se zbraní v ruce, nejspíše na lov zvěře. Za ním se rozeběhl jeden z četníků, pouze jeden. V rukou zbraň a v ústech píšťalku, na kterou hlasitě pískal. „Ve jménu zákona stůjte,“ vykřikl na mého souseda, který však nezastavil, ani nezpomalil. Na konci uličky se objevili další dva četníci. Oba popadli zbraň a zamířili jimi na muže, jenž na ně vystřelil, aniž by pořádně zamířil. „Odložte zbraň!“ křikl jeden z četníků držíce připravenou zbraň k palbě. Na to, co se stalo poté, si už tak dobře nepamatuji. Nevím, jak se to stalo, ale soused šel k zemi s kulkou zarytou v hlavě. Zbraň dopadla na chladnou přikrývku hned vedle něj. Seběhli se k němu četníci. „Asi máme toho vraha.“ Slyšel jsem říct jednoho z nich. Tak za půl hodiny odvezli tělo údajného vraha do márnice spolu s četníkem, kterého při útěku zabil. V jeden den zemřeli tři lidé a měl jsem a stále mám takový pocit, že jsem za to mohl já, že to byla má chyba.

Uběhly dva dny a v mém životě se odehrával další den, pátek 24. prosince 1937. Den, kdy by pan Láska procházel uličkou domů, aby se mohl těšit ze svých dětí a vnoučat. Nikdo však tou starou tmavou uličkou nešel. A i když jsem věděl, že už jí nikdy nepůjde, stál jsem tam a čekal. Krev i jakékoli stopy po vraždě už dávno zavalil nový čerstvý sníh. Mého souseda shledali vinným za vraždu pana Lásky i přesto, že neměli vůbec žádné důkazy. Případ středěční vraždy byl, jak se zdálo, vyřešen. Ten den se konaly dva pohřby. Jeden pro četníka, který umřel při hledání pachatele, a druhý pro onoho muže, jehož jsem zabil. Z dálky jsem pozoroval oba pohřby. Na pohřbu zesnulého praporčíka se shromáždil celý četnický sbor.

Sledoval jsem i pohřeb pana Lásky a jeho rodinu sklánějící se nad rakví. Stáli tam se slzami v očích, s dětmi v náručích. A ač jsem je neslyšel, věděl jsem, na co se ptají své mámy- kde je děda a kdy se vrátí. Díval jsem se, jak spouští rakev do země a uvědomil si, že i já mám oči plné slz, jež mi stékaly po tváři a vsakovaly se do šály.

Běžel jsem domů. Ze skříně jsem vytáhl tašku s hračkami, kterou jsem našel na zemi vedle pana Lásky, a pod rouškou šera se přikradl k vile na náměstí. Tu tašku jsem tam nechal opřenou o dveře a odplížil se zase pryč. Čekal jsem za rohem protějšího domu snad několik hodin, jen abych viděl výrazy překvapených dětí. Jen kdyby věděly, že to jsou poslední dárky od jejich dědečka.

Nikdy jsem to nikomu neřekl, ani Agátě. Vždy jsem si myslel, že si tohle strašné tajemství vezmu s sebou do hrobu. A přesto jsem přišel ve svých 101 letech, abych vám, strážníci, vyprávěl příběh, co mě již tak dlouhou dobu tíží a o Vánocích nenechá klidně spát. Víím, že mi již nezbývá mnoho času a chci zemřít s čistým svědomím. „Páni. Máte můj obdiv. Je až neuvěřitelné, jak si to všechno pamatujete po tolika letech. Co se stalo s vaší ženou?“ zeptal se mě náhle jeden ze strážníků, který seděl naproti mně. Ač jsem mu chtěl odpovědět, nemohl jsem. Nepamatuji si, že bych byl někdy ženatý.